

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II, пош.
Конто пост. шлт. 113.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передпол.
Реклама на звороті.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 450 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Австрії 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 20 фл. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750
зм., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 к. ч. р.
мунія 150 зл. Болгарії 750
зл. Англиї 750 зл. Загальні
вартості 1 зл.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
Ціна
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Росія й Україна.

Вияви невдоволення.

В одному з попередніх чисел „Діла“ напелили ми частину промови селянина Олішця, яку він виступив на сесії ВУЦВК-у в справі шкільництва на Рад. Україні. Олішчесь звернув увагу на недостаточне винищення шкіл, а також на недостатку українських книжок, яких за мало видає Державне Видавництво України. Він нагянув також і на те, що український Педагогіка видає за багато російських книжок, і не зважаючи на те, купує ще й російські книжки в Москві. За те не купує ні одної української книжки на Україні російський Педагогіка, хоч на території РСФРР є багато українців, що потребують українських видань. А говорити щонебудь про видавництво українських книжок російським „Госиздатом“ вже зовсім не приходиться. Книжечний жорд того виступу прозвучав у формі докору: „Слід так розвивати наш братерський союз, щобби всі національності було забезпечено і щобим не було кривди“.

Слід завітати, що Олішчесь ахочить до Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету як представник селянства. Він же є і членом президії Центрального Комітету неземожних селян на Україні. Отже його голос тебе вважати голосом селянства і то неземожного, на яке донедавна спирали виключно всю свою владу на селі і компартія і радада. Коли Олішчесь наткнув про кривду, яка діється на Україні завдяки центральному московській політиці, то значить, що почуття тієї кривди стало популярним навіть поміж сільською підпорою радада на селі.

Та на тому не кінець. Виступ Олішчесь на останній сесії не був одиничним і вілгованим. Бо ось при дискусії над бюджетним експозе Наркомфіна Кузнецова буди геж андогоїні виступи з натяками на кривдачу політику Москви.

І анов виступав ретник селянства Олішчесь, який заявив, що українській культурі та господарським інтересам терплять наслідком московської тенденційної політики. Господарські та культурні потреби України задовольняє союзний бюджет у далеко меншій мірі, ніж потреби російської федеративної республіки. Отже загальносоюзний засоби розділяють не рівномірно. Селянського представника піддержав уповні представник української інтелігенції проф. Яворський, який заявив, що наукові потреби України не заспокоєні якслід. А зокрема потреби української науки у порівнянні з потребами російської науки в російській федеративній республіці заспокоєні незначучо. Наукові установи України одержують десятк разів менше грошей, ніж наукові установи того самого типу в російській федеративній республіці.

Оцей факт одностороннього виступу проти московської кривдачої політики представника селянства і

представника інтелігенції є дуже значущий. Він тим значущий, що мав місце на свого роду парламентській апелі — бож ВУЦВК можна вважати своєрідним радянським парламентом — і йому має змогу прислухуватися вся українська маса без огляду на її партійну приналежність і партійне зовнішнєчання.

Національно свідомий український інтелігент усе наїде на той самий тон настосені стосуні в душі українського селянина і напалки. В даному випадку обидва вони і Олішчесь і Яворський апелювали на радянці, але національна свідомість відірвала їх від інших, вона зближує їх та заставляє боронити інтереси свого народу і свого краю, дарма що на не покладається з волею та побажаннями вселадного і безоглядного московського інтернаціоналізму чи націоналізму. Так твориться позволі

та незліміно українська опозиція, так розвивається та демаскується правдива політика московських інтернаціоналістів, що під покривкою інтернаціональної безсторонності та міжнародної рівноправності намагаються піднести Московщину коштом союзних республік, а в першу чергу коштом України.

Перед роком поборовавши таку московську політику Українці і за те підлядали репресії та роззавання УКП. Нині бачимо, що аргументи українців переходять повільно до Всеукраїнського Виконавчого Комітету та нахотять собі визнавати серед т. зв. центру, що складається у своїй перевазі зі свідомого національно елементу. З кожним роком це почуття кривди мусить зростати пропорційно з використанням українських багатств Москвою. А рівнозв'язно зі зростом невдоволення мусітиме констатуватися і думка про konieczну потребу еманіпації злід московських впливів. До цього заставляє життя.

В. М.

На розстайній дорозі.

(Спроба висвітлення наших церковних відносин.)

II.

Творчі унії в латвій Польщі обманоювали себе ілюзією, що нашою народоді (передостім єпископам і священникам) буде ласка, якщо у вілі підуть Полтавці на уступки. Спершу подібно чинили себе в політиці українські посли з Волни. А ось у цьому році знову живітьські посли. І всі вони небавом переконалися, що це не є ніякий „інтерес“. Наше нинішнє галицьке союмадянство вже інстинктивно визнається на вагості такого „інтересу“. І тому, як тільки настала Польща, став змагатись у нас дух якнайбільшої сепарації — також у церковночужій житті. Це кожний у нас розуміє, що наша церква саме „своєю“ окремінністю являється найкращим заборозом нашої національності в створених обставинах. І доречно став витворюватись у суспільності дух, щобі одію окремінність не тільки зберегти, але й скріпити. За часів Австрії разурзз аводили наші священники „облатинення“ (і тільки капцани проти цього бечонстрували). А нині? Треба признати правду, що наш український загаль під тим оглядом зійшовся у своїх почуваннях з давніми капцанами. Всяке латинство нині нас лакає, болить і відпихає від себе, так як нпр. польськi слова „дзвiс“, „вeнц“, „вeнци“, „юж“ і т. ин., коли їх живнас наше піалівське простолуддя. Воно стало для нас символом нашого поневолення, острахом нашої пропащі. Аже ніхто не може нам ставити за азір галицьких „Вірмен“. Пропала окремінність вірменської церкви, але пропала й Вірменія. Осталась тільки назва, яка не має ніякого значіння. Не туди нам дорога — але саме в протилу сторону. І народ дісно це відчуває і розуміє. Загал нашої сільської і духовної інтелігенції був би готовий викинути з нашого обряду навіть ті

„облатинення“, які віками вже удомашнілися у нашій церкві. Цеж тільки аналогія до того, що наші лінгвісти проscribeють польські слова й фрази, які опинилися в нашій мові наслідком безкритичного підлягання польській політичній супрематії. Не йде тут про саму віру, про догми. Не про те, чого в церкві не видно, але про те, що видно, що впав за очі. Будим ми як Австрій католиками і добримі Українцями. Можемо бути й наїді. Цього православні наші брати не розуміють, одначе для нас це самозрозуміле. Аж латинство це знак нашого домачня, це близька на тілі нашої церкви. Це дороговказ на шлях, який веде до долі галицьких „Вірмен“.

Боротьба проти цілібату в нас це не тільки боротьба проти цілібату — як такого, але боротьба за цілу нашу „душу“. Тільки так стає зрозумілим цей факт, що широкі верстви нашого сільського громадянства взяли таку живу участь у тій боротьбі. Значить, сільський наш характер є зарожений агресивно авалічного характеру, всім своїми жилками пульсує, щоб удержатись і подібно скристалізується. А єпископи? Вирава іх годі підтягнути під одне подібне знамено; в подробностях вони неоднаково відносяться до нашого сільського характеру, одначе всі вони зійшлися на точці цілібату.

Концепція християнського церковного життя (обряду, церковної організації) від віків була низка в Греції, як у Римляни. Визливало це з удачі тих двох народів. Цеж були для віданні „свiтi“. Десь у IX ст. на заході організації церкви вже була розвинулася у виразну „абсолютну монархію“. Годилося східній церкві піддатись западній, як вишій, бо монарх (папа) був по її стороні. Папи чимраз нагаль-

ніша домагалися правильної монаршої ієрархії над сходом. Це й послідило за рпшлю церковний роздор, який тогочас доі. Від цього східні патріархи (пагогородський, антіохійський, олександрійський і єрусалимський) на разі відпочиналися від Риму, що не лалося би приймати, колиб властивою причиною роздору був якийсь особистий, локальний або національний інтерес. Впаді папи, як єпископи Риму, дорічки мали неопиенство в папстві. Одначе те перипенство в практиці шобію з віками діставало свою подібнішчу кристалізацію, як і домішні аванси папської власті (пизи, тіяра). Так нпр. супрематія Польки у Галичині аз часів Австрії, а тепер — це на все очію.

На загалі стало так, що єпископ перед папою — ніщо; священик перед єпископом — ніщо; сотрудник перед папою — ніщо. Це послідовна логіка відношень в „абсолютній монархії“. Так, як у військ. Єпископ від священника вишій за два ступні: тільки єпископ може уділяти тайни священства і миропомазання.

А в східній церкві єпископ від священника вишій тільки за один ступень: властю відділення тайни священства. Завис „абсолютної монархії“ не міг у східній церкві уломатинитись, бо він був протилуний гоєтській аваді. Станови не змінявся навіть у нас уніята чезер 200 літ з горою. Так нпр. православна церква всім не знає „сотрудників“. Якщо село велике, то воно поділене на відповідну кількість самостійних парохій. У нас, розуміється, мусіла наступити якась адептація до латинської дисципліни, тому ми маємо кривошан і сотрудников. Ажє позиція наших сотрудников не така сама, як латинських.

Латинські сотрудники — це „наймичи“ в простому розумінні слова. Вони обовязково мешкають у парохі, ханчуются в нього, отже залежні від нього у всьому. А наші сотрудники правильно мають окреме помешкання. Ясно, що це тому, що наше духовенство жонате.

Ось ми тут при сушній, жезельній ріжниці між характером западного й східного духовенства. Обовязковий цілібат на заході мусіа розвинутись скорше чи пізніше. Його невідлочно домагався змісл „абсолютної монархії“. Щоби священник міг бути „нічим“ перед єпископом, то він мусіа утратити характер „людини“. В військ. нема „людей“, є тільки „жовіри“ — в такому то числі і з такою то шаржою. Жінка, діти, батько, мати — нічого не значать. Жовір має бути тільки колісцем у машині. Він повинен бути присягою послуку звязаний з своїми вищимі властями, а з іншими людьми не сміє бути органічно звязаний. Значить, він не сміє бути жонатий. Так жовір трить своє „я“, і стає „колісцем у машині“. Знаємо з історії, що концепція такого жовіра аж до наших днів похувала в Європі.

Те саме находимо в організації латинського духовенства. Священик звязаний присягою послуку своїйому єпископові, єпископ присягою папі — звязаний у шлості (а формальній шлості). Він не сміє

дати жінки, не сміє мати своєї „чистини“, яка не була би об'єктом догоду присягою. Не сміє мати широкого людського характеру, може мати тільки характер „колісцяти в машині“.

Управляти такою „машинною“ — яке вдоволення, яке легкість! Чисто по галицьки: „сатисфакція“! А ще до того західні теологи вмовили в людей, що обов'язковий пелібат духовенства — це сповнювання „євангельської ради“ (до смертної чистоти), тай — хоч тільки несоло — вмовляють у люде, що обов'язковий пелібат поратив папам завести сам Ісус Христос або Дух Св. — і такі інші святості.

Отже в латинській церкві всі священники (бодай їх загаль) святі, бо сповнюють євангельські ради (а рада вбожества?...), бо служать тільки Христові — вони „непоцілені“, але „цілі“ служать Богові і церкві, як про це розписуються старославянські автори, натхненні Ілюзіним св. Духом.

Ось це те, що захопило наших єпископів, затля чого вони „на смерть“ закохалися в обов'язковому пелібаті. Наш священник не не тільки священник, але й муж, батько. Значить, він „поділений“: по частині священник, по частині (світський) чоловік. І такий він стоїть перед єпископом: одна його частина — та „світська“ — не є присягою зобов'язана єпископові. Він має за широго „я“, за широкі „вуста“. Треба його прочистити, щоб став тільки священником, тільки підданим єпископові. Усунути те „світське“ (в'язантінізм...)! „Церкву“ зробити тільки „церквою“!... А ті жінки богословів! Богослов не приготується тільки для Христа, не є сином єпископа — він своє серце віддає світській особі — жінці: Гріх і подумати!

15 ц. м. здержується висилку часопису тим ВП. передплатникам, що залягають з передплатою за біжучий місяць. Передплата на біжучий місяць 4*50 зол.

О. Л.

Останні наукові праці

ак. проф. Смаль-Стоцького.

(З приводу 40-літнього ювілею його наукової діяльності).

(Додаток.)

Світова війна і українська визвольна боротьба покликали проф. Стоцького знову до громадської праці. В цім часі він був душею національного виховання українських полонених у Файштаті, головою боевої управи УСС. і послом ЗОУНР. при уряді чехословацької республіки. Коли вільний український університет позав свою працю в Празі, академікові Стоцькому доручено там катедру української мови. Тоді почалася дальша наукова праця. Поза викладами, ця свіжа праця акад. Стоцького виявилася знову кількома замінними проявами. Передусім він постійно реферує тепер в чеському органі славянської фільології „Slavia“ (що під редакцією Гуєра і Мурка має заступити знаменитий „Archiv für slav. Philologie“ пок. Ягіча) наукові українські твори, надіслав усі видання історично-фільологічного відділу Української академії наук. Ці реферати розростаються часом у цілі студії, стають викладом методичної праці, ставлять виследи обговорюваних дослідів на широке тло

Ті народи мають свою будучність, які дбають про свій економічний розвиток!

А чияж не творимо кращої будучності, коли купуємо

Акції Земельного Банку Гіпотечного

Львів, Підвалля 7.

Папський консистор.

Найблищий закарпатський міністер папського престолу.

Збіг кардиналів є неповний уже на протязі кількох десятків літ. Тому болай раз на рік чуємо про призначення нового кардинала. Найближче заплановане папський консисторії відбудеться в грудні. У зв'язку з наміченими новими кардиналами європейська преса вже нині присвячує найбільше місця теперішньому папському нунцієві в Парижі, Церреттіому, який має бути призначеним кардиналом-єпископом. Уже нині в Ватикані мають його вважати наслідником папського „державного секретаря“ Гаспаріо. Кардинал-секретар є у ватиканській єпархії одночасно державним секретарем, міністром закордонних справ і домашнім міністром, отже головою уряду в церковній царині. Він має найбільше впливу між колегами кардиналів. Усі ті нитки, які в'яжуть Ватикан зі зовнішнім світом, спочивають у його руках, він рішає у великій мірі про проблеми держави та церкви. Він єдиний споміж кардиналів має кожної хвилини доступ до папи.

На чолі організації папського секретаріату стоїть політична кардинальська конгрегація, яка має тільки підготовчу функцію та дорадний голос. Виконавчими органами є три секретаріати. Перший приготує та переводить усі справи папської дипломатії, підтримує зв'язки з чужинними державами, має нагляд над нунціями. Другий секретаріат дбає про призначення куріальних урядовців, признає відзначення, титули та ордени, з виїмком титулів для єпископів та кардиналів. Третій секретаріат вираховує папські писма та доручення.

Папський секретар є також головою кардинальської консії, що завідує всім майном Ватикану. Це становище займає Гаспаріо вже де-

сять літ. Він вславився головою мироточої діяльності за часів Венефакти XV. Проксирований його наступник Церретті є також Італійцем, але в порівнянні з іншими кардиналами, які мають приблизно 60 літ, молодим, бо має 53 роки. Він служив у ватиканській дипломатії вже 20 років і жив у Мексикі, Вашингтоні, Австралії та Шикаго. Під час війни стояв на чолі конгрегаційного секретаріату у Ватикані. Становище папського нунціє в Парижі, на якому він є нині, вважають одним з найважливіх у ватиканській дипломатії, з огляду на розділ держави від церкви у Франції. Намірене призначення Церреттіо кардиналом є у зв'язку з його майбутньою кандидатурою на місце Гаспаріо.

В казаматах

демократичної Польщі.

Промова посла Помітупи з М. П. Ф. на засіданні сейму дня 28 жовтня 1925 р. в дискусії над законом про організацію тюремництва.

Історія тюремництва незалежної Польщі — то історія мучеництва робітничої класи, селян і глобальних наводів. З хроніки „моральних і фізичних терорів“, що про них так гарно говорить проєкт обговорюваного закону про організацію тюремництва в мотивах до арт. 21—23, а які є щоденним хлібом більше як 6,000 політичних в'язнів у Польщі. Можна би додати багатотомову бібліотеку для якості містості справедливості. П. міністер при укладанні нинішнього закону про тюремництво не хотів користуватися з тієї хроніки. Волів написати собі бюрократичний проєкт і тішитися, що проголошений ним закон виключає приноровлювання кар, зв'язаних з фізичними тортурами, що мають місце в багатьох цивілізованих державах.

Справді — безмежна обда й перфідія авторів закону, що наслідують у спілці Ілюзорую цілі кошляти тюремну діяльність в незалежній Річпосполитій!

П. міністер предкавав сеймові такий закон, як би в дійсності річ була тільки в тому, на скільки категорій поділяти тюрми, тоді коли для нас всі тюрми в

Польщі належать до одної категорії — моральної для революційних робітників і селян.

Не можна тут — з формальних оглядів — представити пам'яті польського терору, в боротьбі з яким жертвами своїм життям Ботині, Гібер, Кієвські і Рутковські. Обмежувати в короткості до фактів з діями тюремних в'язнів.

В мотивах обговорюваного закону читаємо: „Тюрма є місцем казни, а не місцем моральних і фізичних терорів. З того заповнення випливає, що люде, позбавлені примусово свободи, мусять мати задоволену лікальну опіку, відповідальну під оглядом якості і кількості харч, одягу та промислів“.

Ці гарні, обдурливі думки. А як виглядає дійсність — нехай говорять самі факти з останніх часів.

Зачну від Львова. Відносини, що панують у львівських тюрмах, безстрашно писати, в дублюванні політичних в'язнів надлюдських прав, биття і також дисциплінарні кар — віддавна відомі широким масам працюючого населення. Відносини ті примушували політичних в'язнів, що сидять у львівських тюрмах, ховатися раз-у-раз від поліційного засобу боротьби — голішків. Голішків переривало зазвичай випадком прилетів, мачальника тюрем Маєвського, що описав ясно глумилися з справедливих, принятих ним домігати звинувачення і приноровлював даліше в цілій поведінці шиканні і репресії. За найменші „порушення“ карають в'язнів харцером, іншого поліційного в'язня за спілкування „Червоного Пралору“ вкинуло до карцеру на 6 днів.

Якщо взяти під увагу, скільки то фактів репресій і знущань не занотовано, скільки не виділялося загальною позитивної мислі, то зрозуміло, що в дійсності факти насильства над в'язнями було шонайменше десять разів більше. (Голова на лінійці (де орна книга!))

За потаємних газет своїх товаришів заборочені у Львові всім в'язням отримувати книжки і навіть газети на протязі цілого місяця. За збірне спілкування резолюційних пісень у дні розстріляння Ботинки не допускали харчу для в'язнів шиків тижня. Нині свободу рухів у часі проходу тюрмичні власті кваліфікують як провинку і вкидають за те в'язнів до локху. В'язням у Львові не вільно в часі проходу задержатися й на одну хвилину. Всі мусять йти один за другим — п'ять, десять хвиля там і назад.

Голодівка у серпні.

Політичні в'язні у львівських тюрмах, доведені до розпуч безстанання шикання й репресіями, постували для 27 серпня до дальної з черги голодівки, як ставлячи такі домагання: 1) утворення дисциплінарних кар, 2) відокремлення від кримінальних злощинів, 3) позбавлення з розділенням раз на тиждень без крат, 4) допущення всіх легальних виданств і краєвих часописів (бож до політичних в'язнів не тільки не допускають усіх легальних газет, але навіть з тих, калі реалістичні часописи, як „Dziennik“ або „Rzeczpospolita“, р'єбляв антикис, у суваючи статті й замітки, що за думку тюремних в'язнів є „неблагонадійними“), 5) звільнення постійної репрезентативної політичних в'язнів, 6) заборона вкидати політичних в'язнів до темних без подання їм мотивації на писемі, 7) свобода рухів під-

старої і нової славистики та загального мовознавства або нарешті приводять референта до того, що він на цю тему пише й видає свою окрему працю.

Передусім треба тут завважити такий реферат акад. Смаль-Стоцького про видані Українською академією наук в 1923 р. дві праці Всеволода Ганцова: 1) Характеристика поліських дифтонгів і шляхи їх фонетичного розвитку. — 2) Діалектологічна класифікація українських говорів (з картою). Академік Смаль-Стоцький присвятив їм 20 сторінок петиру на великих сторінках „Slavia“ (Річник III, 2—4). Обговорюючи першу працю Ганцова, акад. Смаль-Стоцький зв'язує його дослід з давніми працями Потебні, Михальчука, Соболевського, Жигеєвського, Шахматова, Зілинського й інших та доводить, що автор, не маючи практичного фонетичного вишколення і познайомившись з фонетикою тільки теоретично, не може найти виходу між відомими йому „une. hte Diphthong“ Броха і сонантами „o piejedpnojei artykulacji“ Розвадовського та що замість подати як треба фактичний матеріал, він дався опанувати теоріям і міркуванням, які покищо не мають жадної підстави. Для прикладу задержується референт довше на цій частині праці Ганцова, де він займається процесом заміни довгого о та є на і

в українській мові. Ганцов будувє на пім факті всі свої дальші висновки. Акад. Стоцький доводить, що українська мова не знає ніяких довгих голосів, не знала їх зовсім в 19, 18, 17 і 16 столітті, не знала їх також від самого початку історії нашого письменства, бо на не немає ніде ані найменшого сліду якогонебудь доказу. Приписуючи незастачі цієї праці школі гіпотез Шахматова, з якої автор винишов, акад. Стоцький і при цій нагоді атакує методологію цієї школи, висловлюючи побажання, щоб і славистика послугувалася вже раз у своїх дослідках методами добутиими загальним мовознавством (Steinthal, Paul, Dellbrück, Wundt, Miliet, Schuchardt і ин.). У своїй другій праці Ганцов дліть українську мову територію на говори північні і південні, при чому останні знову ділять на східні і західні. Акад. Стоцький розглядає критично усі основи автора в його розподілі і знову доводить, як кепська метода „міркування і припущення“ зводиться на манівці навіть ученого в таких хистах, пильністію та сумлінністю, як Ганцов. Користаючи з нагоди, акад. Стоцький подає в оцім рефераті основи правильної методи праці, як він її розуміє.

Безпосередньо оцією боротьбою з іраціоналізмом, строго наукою, тільки на безумовних фактах оперту методу праці в славистиці і в безпосередньому зв'язку з відповідю

Ш хлатова на „Gramm der ruthen'schen (ukrain'schen) Sprache“ та його дальшими виступами в обороні праруської мови — осталося дуже цінна студія акад. Смаль-Стоцького п. н.: „Розаи ток поглядів про семі славянських мов і їх взаіміне споріднення“ (Відбитка із ювілейного збірника Н. Т. ім. Шиченка у Львові, Львів 1925, стор. 42). У цій студії зібрана уся історія цієї kwestії від словника царни Катерини, Дубовського, Шафрїка, Цайса, Коптара, Шлякєра, Данічіча, Паллацко, Максимовича, Срезневського, Гинторовича, Котляревського, Будиловича, Соболевського, Флоринського, Лескіна, Гебавєра, Озлака до Ягіча, Нідерлього, Розаиовського, Вондрєка, Микльосіча, Боуєна де Куртєне, Кульбакина, Гуєра, Міколі і передусім Шахматова. В оцій короткій, але дуже багатій змістом і прозорій студії акад. Стоцький з'ясує, хоч на іншому тлі, виступає всією силою проти теорії груа, проти мітичної праруської мови, проти гіпотези про в'язні і доводить, що українська мова узагалом тільки добуток дальшого розвитку праславянської, раніше колись дійсно говореної мови (яку гіпотетично відтворювати також не є завданням славистики), що українська мова узагалом єобю півки перегаювання праславянської мови а спеціальний український да-

НАДІСЛАНЕ.

АДВОКАТ

Д-р Дм. Мудрецький

відкрив і веде адвокатську канцелярію

в ЧЕСАНОВІ

262 в ринку, в домі Шпіргля. 5-5

до спочиває жінки короля. Між англійським і єгипетським урядом не прийшло ще до розуміння, чи останні Тютенгемона мають перенести до Британського музею чи до Національного Музею в Каїро. Не є виключено, що Тютенгемона, який носив світові славу несподівано, — взагалі не існує у єгипетській домені.

ПОЛІТИЧНІ НОВИНИ.

Польський сейм.

11. XI. польський сейм радив нап. сананіоним законом. Пос. Роголя заявив, що білоруський і український клуб не вірять, щоб його позичку ужили на екон. цілі, тому заявляється проти закону. П. Ільків заповідає, що його клуб голосуватиме за якийсь-небудь йлучний обмеженнями того закону. Прем. Грабські відіграв закиди опозиційних послів, стараючися вказати їх безосновність. Пос. Віхльські (ХД) поставив внесення на замкнення дискусії. Внесення не перейшло. Проти цього заперечувало Визворене, що обчислення голосів непевне, бо оба секретарі, які зислили голоси, належають до партій, що попирають уряд. Внесення пос. Грушки на відложення голосування над законом до покінчення нарад над дальшими двома сан. законами, — відкинено. Пос. Понятовські (Визв.) поставив внесення, щоб сейм радив лише тоді, коли присутні є представники уряду. Внесення це впадо.

За виключення Корфанто

з клубу.

Клуб ХД зажадав від посла Корфанто, щоб виступив із клубу. За причину подали це, що К. голосував проти уряду, проти становища клубу. Причини цьому є теж економічної діяльності пос. К-го.

Монархістичний рух у Східній Пруссії.

Поліція в Кенігсберзі впала на слід військової організації, яка поставила собі за цілю, доконати монархістичний переворот у Сх. Пруссії і приготувати діяльність для злуки з політичними організаціями в решті Німеччини і Данії. Арештували около 20 поведіників тих організацій, викрили значні засоби крісів і иншої зброї та амуніції.

Вїзд Бенеша до Лондону.

Д-р Бенеш вїздить 28. XI. з Парижа до Лондону для підписання льоканських договорів. З Лондону їде до Женев на сесію ради Союза Народів, що зачнеться 6. XII.

Піотер і Штреземан підпишуть пакт.

„Берл. Тгблт“ повідомляє, що канцл. Піотер і мін. Штреземан рішені підписати льоканські договори 1. XII. Колиб не виконано сподіваних наслідків пакту, понається до лїмісії.

Палата громад і льоканські пакти.

В звязи з підписанням льоканських пактів визначено на 13. XI. в англ. палаті громад велику дискусію. 20. XI. провідники партій запросять Чемберлена на банкет для вшанування його заслуг. Лорд Грей, як предс. банкету, виголосить промову про цілі англ. загр. політики. Дня 1. XII. буде торжествен-

не підписання пакту. Загр. мін. і їх жінки будуть гістьми кор. пари в Бекінгемі. На прийнятті буде 50 осіб.

Військова революція в Іспанії.

Розповсюджені чутки про військову революцію в Іспанії підтверджуються настільки, що в Мадриді і Барселоні арештували офіцерів, підозрілих в участі у змові.

Сензація в процесі Штайгера.

Ревеляційні визнання Вікторії Ледльової.

В середу, 11. п. м. в процесі Штайгера зайшов сензаційний зворот. Прокураторський слідок Вікторія Ледльова з Відня, яка у бересні 1924 р. перебувала у Львові, зізнала, що спричинником атентату на през. Войцеховського є обвинувачений. Вона стояла на розі вул. Копецького і Легионів, а біля неї стояв мушкетер в гумовому плащі. Він викинув якийсь предмет форми рушкови чи пушки. Багато, як той предмет летів в сторону позовки през. Войцеховського. Упадши біля заднього колеса, предмет почав випускати дим, а офіція запалила. Тоді вона зрозуміла, що то бомба. Атентатчик мав м'який капелюх і товсті окуляри. Атентатчик своєю постановою схопив на обвинуваченого.

На приказ пресвідника обвинувачений ошатнувся в плащі і вбрався в капелюх, після чого слідок пізнає в обвинуваченому атентатчика. Дальше говорить слідок про арештування Штайгера.

Ці зізнання були незвичайною сензацією. Цікаво, як до них поставиться оборона.

Біржа.

Гроші.

Америк. дол. 6:10 — 6:21, канад. дол. 5:75 — 5:88, чеські кор. 0:17:68 — 0:17:30, лєй 0:02:51 — 0:02:73, франки фр. 0:27:66 — 0:27:80, фр. швайц. 1:15 — 1:16, англ. фунти 28:80 — 29:00.

Золото. 20 кор. 25:00 — 25:20, 20 франк. 23:00 — 23:20, 20 марк. 28:03 — 28:20, 10 руб. 31:10 — 31:40.

Срібло. Анстр. кор. 0:51:50 — 0:51:75, 5 ав. кор. 2:56 — 2:72, флорени 1:33 — 1:36, рубл. 2:20 — 2:23, рубль дрібним сріблом 1:10 — 1:12.

Збіжжя.

Пшениця козела з 1925 р. 20:50 — 21:50, жито галицьке з 1925 р. 14:75 — 15:25, ячмінь галицький бров. — до —, овес гал. 16:00 — 16:10.

З судової салі.

Процес Штайгера.

Двадцять третій день розправи.

На вступі трибунал закомунікував свої рішення в справі внісень оборони та прокуратора. Він згодиш на переступлення Іан Оловської, що на основі зізнань, слідок Верхоли мала видіти обвинуваченого Штайгера на розмові з комуністичним Мозком з Люблін, Делі рішув трибунал переступити Пастернакіну на обставину, як її переслухав Ісп. Саліні, ком. Сухенек і Ісп. Л-комскі. Крім того погодили на конфронтацію Пастернакінової з Ісп. Салініком. Натомість відкину трибунал усі інші вніски прокуратора і оборони.

В справі досліду над вибуховими матеріалами постановив трибунал півзати в характері експертів військових замасія д-ра Вагана і д-ра Гросса, яких поручило міністерство військових справ. Прокуратор застеріг собі зажадання неважності в приводу відомлення його внісень. Потім приступили до переслухання слідок.

Слідок Ст. Янковскі, студент през. стояв у хвилині замаху під яварною Де Ле Пе. Ані мету ані лету бомби не бачив. Шоймо по упадку бомби почу слова якоїсь жінки, що кликала: „арештувати в якому плащі“. Перейшовши на другу сторону вулиці, слідок чув споміж товпачі такі слова: „Жиди не зроби, треба би їм за те щось справити“. Ні обвинуваченого ні Пастернакінової слідок не бачив. Провідник трибуналу звертає слідком увагу на те, що в слідстві зізнав ніякше. Там сказав, що чув голоси: „то цей там у якому плащі“. Ні те слідок заявляє, що так не зізнавав.

Слідок Т. Рапп, канцидат адвокатури, стояв на розі біля склепу Бейера, бачив, що бомба летіла з гори пілком нормально і мав враження, що її хтось кинув з гори.

Слідок В. Ульріх, студент прав і слідок З. Шорр, літерат, знала обвинуваченого з Маккабей. Про самий замах не скатали нічого цікавого.

Свід. А. Кришків, столярю, в якій мешкають родичі обвинуваченого. З доручення власниці дому п-ні Фідерероваї слідок віднайшов грамати та закопав їх у підвину. Брат Фідерероваї заявив, що грамати є його власністю.

Свідок Август Ніжинік, в. ч. кучер, стояв біля своєї крамниці при вул. Гетманській і бачив, як безпосередньо по переїзді президента тікало двоє людей у повному розгоні, в сторону півкони Беневського від вул. Легионів. Коли вони відікали, тося публіка стояла ще на місці. Слідок думає, що вони вибігли з гурту людей, які стояли біля склепу Бейера. Один з утікачів був у темному плащі, середнього росту, високопаний і без окуляри. Другий був у мундурі поліца, але мав не приписочу шапку. Він був боунетом, високого росту. Слідок не мав враження, що другий лавив першого, бо вони бігли біля себе, що його в першій хвилині сильно заінтересувало. В хвилині їхньої втечі слідок ще не знав про замах і домідався про нього щойно пізніше і тоді скомунікував собі, що втікачі могли бути винуватцями атентату.

Свідок Янін Шрайбер, купець, стояв у часі замаху теж біля свого склепу в товаристві А. Ніжинича. В хвилині проїзду президента заважали замішання зарад біля позову. І в тій хвилині споміж публіки вибіг якийсь чоловік, що біг просто через Гетманські лади і Гетманську вулицю та зник на вул. Кіміньського. Слідок звернувся до нього уваго, бо мав він „анкий вийав лїна“. Виглядав він на 25—25-літнього мушину, середнього росту, добре збудований, блондин, на голові не мав капелюха і був без плаща. На кілька кроків за ним біг другий мушину 28-літній, стрункий блонет, голений і також без капелюха. По ним біг третій у мундурі поліца. Цей був середнього росту, також стрункий, темний блондин, при боді мав бонет. За ним бігла якась жінчина, убрана в велику, чорну хустку. Всі вони бігли в усіх сил і пошевзали на вул. Кіміньського. Сподатк слідком зізнався, що не поліптив лавив зродів. Шоймо після втечі описав осіб мавішшла якась лаві та заявив, що на помізі птежалента кичено бомбу. Слідок замкнув склеп і почав розмовляти з ласкаторами тої камениці, а який був склеп. Тоді всі жалувалися, що втікачі не притримано, бо усвідомили собі, що не були винуватцями атентату.

На запит д-ра Грєка, чи слідок пізнає би тепер кого з утікачів, каже, що пізнає би напевно. Супроти такої заяви слідок д-р Грєк поставив висок, щоб поліція поставила з фотографії переступників в шлі ешеувального познання відозрілих.

Слідок М. Гелман, директор ас-курваційного товариства, бачив проїзд президента через вікно свого бюро, що міститься в мезаніні дому при вулиці Кеперника ч. 3. В момент замаху робачив пролягачу бомбу напроти каварні Де Ле Пе.

Слідок А. Ващ, бухгалтер, бачив полумінь пеліччини локупа павлов, який склав вертикально на землю. Коли слідок побачив це виче, то полумінь була біля піктоза метра над бачоном капони Де Ле Пе. Слідок мав враження, що бомбу кинув хтось через вікно з помешкання понад названою каварнею.

Посмертні згадки.

Мавішка Дубак, донька загально відомого громадянина і кооператора М. коши, учениця в Негіцах а офіція в Гачі коло Пшеворськ, померла трагічною смертю в домі батьків в Вошнічолі. Похороном відбувся дня 7. листопада при численім удані народів. Поцінка відомо серед загальної своєї діяльності, перебула ріжні арешти, як на Замарстиноні, Бонідках, Явошлях і т. д. офіція інтервювання в Пшеворськ та вчаші мала не одну гірку хвилю їзда свого померзання до рідної землі. Загальною любилию відійшла від нас. Неваж буде їй пером та земле, яку вона так гарче любила.

ОПОВІСТКИ.

Репетувар „Уніаїтського Наддї-попачського Товариства“ О. Мітнвичі: Ходорів, селя Навол. Доум. 13. XI. „Казка старого млина“. Ної декоравії і костюми. 562 35-?

Уніаїтський мішаний хор Д. Нотна. у п'ятницю 13. XI. м. Рогатин. у суботу 14. XI. м. Рогатин. у неділю 15. XI. Підгайлі. у понеділок 16. XI. м. Підгайлі. у вівторок 17. XI. м. Бережани. у середу 18. XI. м. Бережани. 768 5-?

Віски до Демітичної Школи. У відоміть на запитання заінтересованих осіб, канцелярія Української Драматичної Школи М. Вороного у Львові сам повідомляє, що в 1925—1926 акад. році навчання в школі може розпочатися лише по точнім внісненням

фреквенції, яка наслідком переривання внісень є покинуто неважною. Директор школи, що одужавши в хвороби, готов знова приступити до науки, буде в днх 12, 13, 14 і 16 листопада приймати внісень осіб: осіб: від 10. до 12. го ж. передполуднем у власній помешканні (пл. с. Юра 3, другий кавкор у півт. рі) і від 4. до 6. год. пополудні в помешканні Вишого Мизанного Інституту ім. М. Лисенка (Шашкевича 5). В разі вніснення відозрілої фреквенції, наука розпочнеться у вівторок 17. листопада п. р.

Надзвичайні Загальні Збори Науки УЛТ-ва у Зборанні відбудуться 19-го листопада п. р. в год. 11-їй перепол. в салі „Українського Доум“. Просьтесь о грамотну участі. 785 1-1

Дрібні оголошення.

БІМНАГА з окремим вхолом до внісень. Зголошення до Адміністрації „Ціла“ під „Вігола“. 1-1

ВЖЕ податється по всіх книгарнях БІМНАГА з окремим вхолом до внісень. Зголошення до Адміністрації „Ціла“ під „Вігола“. 1-1

МОЛОДА васа, 3 реки по натурі сем. і топовальній іспиті пошуків. Зголошення до Адміністрації „Ціла“ під „Вігола“. 1-1

УРЯДОВЦІ прїжді Філія Т-ва „Прогресс“ і Коужок УЛТ. в Радехові, що був би півночасно вправним дїягентом ходу. Зголошення з умовинами слати: о. д-о Пеліх, Радехів. 787 1-2

МІД бжидній з власної паски в пушках 5 і 10 кг. по ціні 2:20 лок. за кг. внісєсь за прїсідателю Кооператива „Навіль“, село Говорівце п. Кізілів. 785 1-2

АКАДЕМИК пошуків лекції у Львові або незалежно Львов. Зголошення до Адміністрації „Ціла“ під „Вігола“. 790

ЮРГО ВЕРЕЗА с. Матавля в Синеїд-скаї півніжній згубив дня 15. XI. п. р. півніжну книжку. Хто наїшов би, оуде ласкавий зголошється на поштову адресу за нагородою. 787 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редації не відповідає.

Д-р РОСТИСЛАВ ВІЛАС

Львів Потоцького 4. П. пов. 775 ординує від 3-5. 2-5

Дентистичне заведение

д-ра Шимона Раппапорта і Якова Насса

Львів, вул. Сикстуська 17/1.

Пломбування й виникання зубів без болю. Штучні зуби в малючку і злоті на американську систему. Пацієнтів з проблемі подорожуватись в найкоротшому часі. ПТ. урядовим та студентам значна знижка. 760 2-3

Пієліа ПЕТРОФА і Арнольда ФІВІКРА надійшли ЖАНІ І СИН Львів, Копецького 18. Телефон 20-45. 2-3

Звичайні Загальні Збори

Філія Т-ва „Прогресс“ в Радехові відбудуться в четвер дня 26. листопада 1925. в год. 10:30 перепол. в салі „Народного Доум“. в Радехові з таким денним порядком:

- 1) Відкриття Зборів.
 - 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
 - 3) Звіт уступаючого Виділу і Контрольної Комісії.
 - 4) Організаційний реферат Ви. Делегата Головного Виділу у Львові.
 - 5) Вибір нового Виділу.
 - 6) Евентуальне утворення нової Філії в Лопатині.
 - 7) Прийняття урядовця.
 - 8) Вніски і запити.
- Радехів, 10. листопада 1925. д-р Пеліх, за секр. 737 1-1